

במה אסף קוגלר

נועות החסד

חומרים חזקים, משחק מרגש, "חסד" | צילום: ניקול דה קסטרו

ולא עושה דבר, אבל בפועל הקושי גורם לנו להסב מבט. בהצגה גם קטעים מרשימים כגון קטע הסקילה בסוכריות, שמזכיר קצת בר מצווה שיצאה משליטה, או כשהילדה רוצה להציג ריקוד שחיברה לשיר שלמדה. הבחירה בשיר "בואי אמי" שקרוב באופן מפורש מדי לנושאי ההצגה, פחות מוצלחת.

הצגה שבאה מאהבה

כמה מהדיאלוגים מוצלחים מאוד. לדוגמה, כאשר הזקנה מנסה להתנער מהילדה וזו קובלת מולה: "חיבת אותי". "זאת הייתה טעות", משיבה הזקנה. "כבר עשית אותה", פוסקת הילדה. או כאשר הילדה לא מוכנה שעל העונה שיכינו לעצמן שתייה יירשם "יום הולדת שמח" מכיוון שזה לא יום ההולדת שלה. הן מחליטות לבסוף לרשום עליה בפשטות "באהבה". האהבה ניכרת בעבודה על ההצגה הזאת, שכתבה וביימה רוני אוסטרמן בהשראת חומרים דוקומנטריים שאסף גיא כהן על תקופת היותו מדריך בבית אל"י (האגודה למען הילד). יעל צוקר (הוץ מרגעים שבהם ההתייחסות משתלטת עליה) ושפרה מלשטיין שאף וכתה על תפקיד זה בפרס השחקנית המצטיינת בטקס פרסי תיאטרון הפרינג' (כמו גם בפרס על מפעל חיים) משחקות בה באופן מרשים ומרגש.

של עיריית בת ים. האווירה הנעימה ברחבת ההאנגרים לפני ההצגה – שתייה חמה וסוכריות שמחולקים מתחת לפטריות חימום – משכיחות את הסביבה המאיימת מעט של המקום, שמתאימה למחזה, תחושה של חירום ושל שטח הפקר. התפאורה מזכירה אנדרטה לשואה, שגם לה יש חלק בהצגה. הזקנה היא כנראה ניצולת שואה. זהו הסבר אפשרי לסיבה שבגללה, כדבריה, היא לא אמי טובה. אמי למי? לילדה? לעצמה? לילדים אחרים? הזקנה והילדה מנסות להציל ולהינצל זו את זו וזו מזו, כשהסברים אפשריים לקשר ביניהן מוצעים ונפרמים. האם הן אותה אישה?

יתרון הסובלימציה

ההצגה משתמשת בחומרים החזקים שלה כדי ליצור יותר רעיון ופחות עלילה ובכך לדעתי קצת מתמססת. כשהיא פונה לקונקריות היא עושה זאת דווקא במקום הלא נכון. בהצגת ההתעללות שעוברת הילדה, משתמשת הבמאית בקטע וידאו שמוקרן על הקיר. דווקא במקום שבו אפשר להשתמש באמצעים תיאטרליים ולעשות סובלימציה לקטע הקשה, אנחנו מתבקשים לצפות במראות קשים ודי מפורשים, גם אם לא גרפיים, בקלוז'אפ. אנחנו אמורים אולי להיות מוצבים במקומה של הזקנה שצופה

תיאטרון "נוצר" מציג בתוך האנגר בבת ים הצגה מקורית, שמעלה נושאים לא קלים אבל שווים התמודדות

בעת הצפייה במחזה "חסד" נזכרתי בציור שנמצא בכרך "סוריאליזם" של ספרי האמנות בהוצאת רביבים. כשחזרתי הביתה חיפשתי אותו וגיליתי שמדובר ב"ילדה וחתול" של באלתוס מ-1937, שבו בניגוד לשאר הציורים בספר אין נשים בעלות פני ציפורים או רכבות שבוקעות מהקיר, רק ילדה שמתרעת על כיסא ולצידה חתול. כמו בציור הזה, גם דמותה של הילדה בהצגה מעוררת מוכוה; היא אמנם משתופפת בשמלתה הקצרה בהוסר מודעות ילדותית, אלא שבניגוד לדמות, השחקנית היא בוגרת, והתוצאה מטרידה. אולי ההחלטה נועדה להחריד את הצופים ולא את להם שמשוהו לא בסדר, שירצו לכסות קצת את רגליה, כפי שתעשה לבסוף הזקנה כשתחבק אותה. הילדה והזקנה נפגשות על פסי הרכבת. הזקנה הגיעה כדי להישכב עליהם, הילדה מחפשת את הסוכריות שלה. פסי הרכבת המעוותים והשבורים הם התפאורה היחידה שניצבת במרכז האולם של תיאטרון "נוצר", הממוקם באחד ממחסני החירום